

ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΠÓΡΩΝ ΚΑΙ ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Οι συνήθειες τρόποι χρήσης των πόρων, τόσο στο παρελθόν όσο και σήμερα, έχουν οδηγήσει στη δημιουργία υψηλών επιπέδων ρύπανσης, την υποβάθμιση του περιβάλλοντος και την εξάντληση φυσικών πόρων. Η πολιτική της ΕΕ για τα απόβλητα έχει μακρά ιστορία και εστίαζε ανέκαθεν στην περιβαλλοντικά βιώσιμότερη διαχείριση αποβλήτων. Ο «Χάρτης πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη» και η δέσμη μέτρων για την κυκλική οικονομία αναμένεται να μεταβάλουν αυτή την τάση, μετατρέποντας την οικονομία της ΕΕ σε βιώσιμη έως το 2050. Οι τέσσερις νέες οδηγίες σχετικά με τα απόβλητα, στο πλαίσιο της νέας δέσμης για την κυκλική οικονομία, εισάγουν νέους στόχους για τη διαχείριση αποβλήτων, όσον αφορά την πρόληψη, την επαναχρησιμοποίηση, την ανακύκλωση και την υγειονομική ταφή των αποβλήτων.

Νομική βάση

Άρθρα 191-193 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

Επιτεύγματα

Όλα τα προϊόντα έχουν φυσική βάση. Η οικονομία της ΕΕ εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από φυσικούς πόρους. Εάν διατηρηθούν οι σημερινοί τρόποι χρήσης των φυσικών πόρων, θα συνεχιστούν η υποβάθμιση και η εξάντλησή τους, καθώς και η δημιουργία αποβλήτων. Οι διαστάσεις της τρέχουσας χρήσης των πόρων από τον άνθρωπο είναι τέτοιες, που διακυβεύονται οι πιθανότητες να έχουν οι μελλοντικές γενιές — και οι αναπτυσσόμενες χώρες — πρόσβαση στο μερίδιο των, ήδη περιορισμένων, πόρων που δικαιούνται. Σήμερα, στην ΕΕ χρησιμοποιούνται περίπου 16 τόνοι υλικών κατά κεφαλήν ετησίως, από τους οποίους οι 10 τόνοι καταλήγουν σε κατασκευές και προϊόντα (υποδομές, στέγαση, διαρκή αγαθά) ενώ έξι τόνοι φεύγουν από την οικονομία με τη μορφή αποβλήτων. Περίπου το ένα τρίτο των αστικών αποβλήτων απορρίπτεται σε χώρους υγειονομικής ταφής και λιγότερο από το ήμισυ ανακυκλώνεται ή λιπασματοποιείται, με μεγάλες διακυμάνσεις μεταξύ των κρατών μελών. Η ορθολογική χρήση των φυσικών πόρων ήταν ένα από τα περιβαλλοντικά ζητήματα που ενσωματώθηκαν ήδη στις πρώτες ευρωπαϊκές Συνθήκες. Ο «Χάρτης πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη» ([COM\(2011\) 0571](#)) είναι μια από τις βασικές πρωτοβουλίες του 7ου προγράμματος δράσης για το περιβάλλον (ΕΑΡ). Ένας από τους βασικούς στόχους του είναι να απελευθερωθεί το οικονομικό δυναμικό της ΕΕ ώστε να είναι περισσότερο παραγωγικό, ενώ παράλληλα να χρησιμοποιούνται λιγότεροι πόροι και να γίνει στροφή προς μια κυκλική οικονομία.

Επιπλέον, η πρόσφατη δέσμη μέτρων για την κυκλική οικονομία περιλαμβάνει μέτρα που, πέρα από την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας σε παγκόσμιο επίπεδο, τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, θα συμβάλουν επίσης στην τόνωση της μετάβασης της ΕΕ σε μια κυκλική οικονομία, με την αύξηση της ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης.

A. Αποδοτική χρήση των πόρων

Ο «Χάρτης πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη» αποτελεί μέρος της εμβληματικής πρωτοβουλίας για την αποδοτική χρήση των πόρων στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Υποστηρίζει τη στροφή προς τη βιώσιμη ανάπτυξη μέσω μιας οικονομίας με αποδοτική χρήση των πόρων και χαμηλό αποτύπωμα άνθρακα. Ο χάρτης πορείας λαμβάνει υπόψη την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά τη θεματική στρατηγική για την αειφόρο χρήση των φυσικών πόρων, του 2005, ([COM\(2005\)0670](#)) και τη στρατηγική της ΕΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη, και θέτει ένα πλαίσιο για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της μελλοντικής δράσης. Περιγράφει επίσης τις διαρθρωτικές και τεχνολογικές αλλαγές που απαιτούνται έως το 2050, συμπεριλαμβανομένων των οροσήμων που πρέπει να επιτευχθούν έως το 2020. Προτείνει τρόπους για την αύξηση της παραγωγικότητας των πόρων και την αποσύνδεση της οικονομικής ανάπτυξης από τη χρήση πόρων και τον περιβαλλοντικό της αντίκτυπο.

B. Διαχείριση και πρόληψη των αποβλήτων

Η οδηγία πλαίσιο για τα απόβλητα ([2008/98/EK](#)) αποτελεί συνέχεια της θεματικής στρατηγικής για την πρόληψη της δημιουργίας και την ανακύκλωση των αποβλήτων ([COM\(2005\) 0666](#)), καταργώντας την προηγούμενη οδηγία πλαίσιο για τα απόβλητα (75/442/ΕΟΚ, κωδικοποιήθηκε ως 2006/12/EK), την οδηγία για τα επικίνδυνα απόβλητα (91/689/ΕΟΚ) και την οδηγία για τα χρησιμοποιημένα ορυκτέλαια (75/439/ΕΟΚ). Στόχος της ήταν η μεταρρύθμιση και η απλούστευση της πολιτικής της ΕΕ με την καθιέρωση νέου πλαισίου και τον καθορισμό στόχων, με άξονα την πρόληψη. Θέσπισε βασικές έννοιες και ορισμούς στον τομέα της διαχείρισης αποβλήτων, μεταξύ των οποίων είναι οι ορισμοί των αποβλήτων, της ανακύκλωσης και της ανάκτησης.

Ο προηγούμενος κανονισμός για τη μεταφορά αποβλήτων ([EK 1013/2006](#)) θέσπισε κανόνες για τις μεταφορές αποβλήτων τόσο εντός της ΕΕ όσο και μεταξύ της ΕΕ και τρίτων χωρών, αποσκοπώντας συγκεκριμένα στη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος. Κάλυπτε ουσιαστικά τη μεταφορά όλων των τύπων αποβλήτων (εκτός από τα ραδιενεργά), οδικώς, σιδηροδρομικώς, αεροπορικώς και μέσω θαλάσσης. Συγκεκριμένα, απαγορεύονταν οι εξαγωγές επικίνδυνων αποβλήτων σε χώρες εκτός ΟΟΣΑ και οι εξαγωγές αποβλήτων για διάθεση εκτός ΕΕ/ΕΖΕΣ. Ωστόσο, οι παράνομες μεταφορές αποβλήτων εξακολουθούν να αποτελούν σοβαρό πρόβλημα. Για τούτο, ο νέος κανονισμός ([\(ΕΕ\) αριθ. 660/2014](#)), που τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1013/2006, έχει ως στόχο να διασφαλίσει μια πιο ομοιόμορφη εφαρμογή του κανονισμού για τη μεταφορά αποβλήτων. Ο κανονισμός ενίσχυσε τις διατάξεις περί επιθεωρήσεων που προβλέπονταν στην υφιστάμενη νομοθεσία, με αυστηρότερες απαιτήσεις για επιθεωρήσεις και σχεδιασμό σε εθνικό επίπεδο.

Γ. Ειδική νομοθεσία για τη δημιουργία και τα ρεύματα αποβλήτων

Στόχος της οδηγίας [2000/53/EK](#) ήταν η πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων από οχήματα που βρίσκονταν στο τέλος του κύκλου ζωής τους και από τα κατασκευαστικά στοιχεία τους μέσω, παραδείγματος χάριν, της αύξησης του ποσοστού επαναχρησιμοποίησης και ανάκτησης στο 95%, και του ποσοστού επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης τουλάχιστον στο 85% έως το 2015. Παρότρυνε επίσης τους κατασκευαστές και τους εισαγωγείς να περιορίσουν τη χρήση επικίνδυνων ουσιών και να αυξήσουν την ενσωμάτωση ανακυκλωμένων υλικών. Σύμφωνα με μια έκθεση εφαρμογής ([COM\(2009\)635](#)), η επιβολή της οδηγίας υπήρξε προβληματική σε πολλά κράτη μέλη, λόγω αποκλίσεων μεταξύ του αριθμού των αυτοκινήτων που έχουν αποταξινομηθεί και του αριθμού των οχημάτων που βρίσκονται στο τέλος του κύκλου ζωής τους, όπως επίσης λόγω των παράνομων εξαγωγών οχημάτων σε αναπτυσσόμενες χώρες.

Ο κανονισμός για την ανακύκλωση πλοίων ([ΕΕ αριθ. 1257/2013](#)) τέθηκε σε ισχύ την 30ή Δεκεμβρίου 2013. Κύριος στόχος του ήταν η πρόληψη, ο περιορισμός και η εξάλειψη ατυχημάτων, τραυματισμών και άλλων δυσμενών συνεπειών για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον από την ανακύκλωση και επεξεργασία πλοίων στην ΕΕ, ιδίως προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα επικίνδυνα απόβλητα από αυτή την ανακύκλωση πλοίων υπόκεινται σε περιβαλλοντικά ορθή διαχείριση. Ο κανονισμός καθόρισε μια σειρά από απαιτήσεις για τα πλοία και τους πλοιοκτήτες της ΕΕ, τις εγκαταστάσεις ανακύκλωσης πλοίων που δέχονται να ανακυκλώνουν πλοία της ΕΕ και τις σχετικές αρμόδιες αρχές ή διοικήσεις.

Η οδηγία 2002/96/EK, όπως τροποποιήθηκε από την [οδηγία 2008/34/EK](#), είχε ως στόχο την προστασία των εδαφών, των υδάτων και του ατμοσφαιρικού αέρα μέσω της καλύτερης και μειωμένης διάθεσης αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ). Η οδηγία 2002/95/EK, σχετικά με τον περιορισμό της χρήσης ορισμένων επικίνδυνων ουσιών σε είδη ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (RoHS), εγκρίθηκε παράλληλα με την οδηγία για τα ΑΗΗΕ και στόχευε στην προστασία του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας μέσω του περιορισμού ορισμένων ουσιών (όπως ο μόλυβδος, ο υδράργυρος, το κάδμιο, το χρώμιο και τα βρωμιούχα επιβραδυντικά φλόγας) σε είδη ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού. Η εφαρμογή των οδηγιών ΑΗΗΕ και RoHS αποδείχθηκε δύσκολη στα κράτη μέλη, δεδομένου ότι μόνο το ένα τρίτο του συνόλου των ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών αποβλήτων συλλέχθηκε και υποβλήθηκε σε κατάλληλη επεξεργασία. Έτσι, το 2012, ύστερα από μακρά νομοθετική διαδικασία, εγκρίθηκε η αναδιτύπωση της [οδηγίας ΑΗΗΕ \(2012/19/ΕΕ\)](#) και της [οδηγίας RoHS \(2012/18/ΕΕ\)](#). Οι δύο οδηγίες υποχρέωσαν τα κράτη μέλη να αυξήσουν τη συλλογή ηλεκτρονικών αποβλήτων και να επιτρέπουν στους καταναλωτές να επιστρέφουν τις συσκευές τους σε οποιοδήποτε κατάστημα ηλεκτρικών ειδών, χωρίς να είναι αναγκασμένοι να αγοράζουν νέα είδη.

Η οδηγία 2006/66/EK για τις ηλεκτρικές στήλες, τους συσσωρευτές και τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών απέβλεπε στη βελτίωση της διαχείρισης των αποβλήτων και των περιβαλλοντικών επιδόσεων των ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών, με τη θέσπιση μέτρων για τη συλλογή, ανακύκλωση, επεξεργασία και διάθεσή τους. Επιπλέον, όρισε οριακές τιμές για ορισμένες επικίνδυνες ουσίες (ιδίως

για τον υδράργυρο και το κάδμιο) στις ηλεκτρικές στήλες και στους συσσωρευτές. Η τροποποίηση της οδηγίας 2013/56/ΕΚ κατέργησε την εξαίρεση για τις μπαταρίες-κουμπιά με περιεκτικότητα σε υδράργυρο που δεν υπερβαίνει το 2% κατά βάρος.

Σύμφωνα με την οδηγία 96/29/Ευρατόμ για τα ραδιενεργά απόβλητα και ουσίες, κάθε κράτος μέλος οφείλει να καταστήσει υποχρεωτική τη δήλωση δραστηριοτήτων που ενέχουν κίνδυνο προερχόμενο από ιοντίζουσα ακτινοβολία. Οι μεταφορές ραδιενεργών αποβλήτων καλύπτονται από τον κανονισμό (Ευρατόμ) 1493/93 του Συμβουλίου και από την [οδηγία 2006/117/Ευρατόμ του Συμβουλίου](#).

Η [οδηγία 94/62/ΕΚ](#) κάλυπτε όλα τα είδη συσκευασιών που διατίθενται στην αγορά της ΕΕ και όλα τα απορρίμματα συσκευασίας, είτε έχουν χρησιμοποιηθεί είτε προέρχονται από βιομηχανίες, εμπόριο, γραφεία, καταστήματα, υπηρεσίες, νοικοκυριά ή οποιαδήποτε άλλη πηγή. Η τροποποιητική οδηγία 2004/12/ΕΚ θέσπισε κριτήρια και αποσαφήνισε τον ορισμό της «συσκευασίας». Επίσης, η οδηγία [\(ΕΕ\)2015/720](#) της 29ης Απριλίου 2015 τροποποίησε την οδηγία 94/62/ΕΚ όσον αφορά τη μείωση της κατανάλωσης λεπτών πλαστικών σακουλών μεταφοράς, οι οποίες συχνά δεν καταλήγουν στα συστήματα διαχείρισης αποβλήτων και συσσωρεύονται στο περιβάλλον μας, ιδίως με τη μορφή θαλάσσιων απορριμμάτων. Στόχος της οδηγίας είναι να περιορίσει δραστικά τη χρήση λεπτών πλαστικών σακουλών, εστιάζοντας σε όλες τις πλαστικές σακούλες μεταφοράς με πάχος μικρότερο των 15 μικρών. Οι πολύ λεπτές σακούλες (με πάχος μικρότερο των 15 μικρών) που χρησιμοποιούνται για τη συσκευασία προϊόντων χύδην (π.χ. φρούτα, λαχανικά και ψάρια) μπορούν να εξαιρεθούν εάν αυτό συμβάλλει στην πρόληψη της σπατάλης τροφίμων.

Επιδίωξη της οδηγίας για τη διαχείριση αποβλήτων από εξορυκτικές βιομηχανίες (η οδηγία για τα απόβλητα ορυχείων, [2006/21/ΕΚ](#)) ήταν η αντιμετώπιση των σημαντικών κινδύνων για το περιβάλλον και την υγεία που συνδέονται με τον όγκο και τα προβλήματα ρύπανσης των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας, σύγχρονων ή παλαιότερων.

Δ. Επεξεργασία και διάθεση αποβλήτων

Η σταδιακή εφαρμογή της οδηγίας για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων (91/271/ΕΟΚ) σε όλα τα κράτη μέλη έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των ποσοτήτων ιλύος καθαρισμού λυμάτων που πρέπει να διατεθεί.

Η οδηγία 96/59/ΕΚ σχετικά με τα πολυχλωριωμένα διφαινύλια (PCB) και τα πολυχλωριωμένα τριφαινύλια (PCTs) αποσκοπούσε στην προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών για την ελεγχόμενη διάθεση πολυχλωροδιφαινυλίων (PCB) και πολυχλωροτριφαινυλίων (PCT), την απολύμανση ή διάθεση συσκευών που περιέχουν PCB, και/ή τη διάθεση χρησιμοποιημένων PCB, με στόχο την πλήρη εξάλειψή τους. Επιπλέον, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 850/2004 σχετικά με τους έμμοτους οργανικούς ρύπους κάλυψε και την περίπτωση των PCB.

Η οδηγία περί της υγειονομικής ταφής των αποβλήτων ([1999/31/ΕΚ](#)) αποσκοπούσε στην πρόληψη ή τη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων της υγειονομικής ταφής των αποβλήτων στο περιβάλλον, και συγκεκριμένα στα επιφανειακά και υπόγεια ύδατα, στο έδαφος και στην ατμόσφαιρα, αλλά και στην ανθρώπινη υγεία. Η εφαρμογή παραμένει μάλλον ανεπαρκής, δεδομένου ότι δεν έχουν μεταφέρει όλα τα κράτη μέλη όλες τις

διατάξεις στα εθνικά τους δίκαια, ενώ υπάρχει μεγάλος αριθμός παράνομων χωρών υγειονομικής ταφής.

Η οδηγία 2000/76/EK σχετικά με την αποτέφρωση αποβλήτων είχε ως στόχο να αποτρέψει ή να μειώσει, στο μέτρο του δυνατού, τη ρύπανση του αέρα, των υδάτων και του εδάφους που προκαλείται από την αποτέφρωση ή τη συναποτέφρωση αποβλήτων. Τον Νοέμβριο του 2010 καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από την οδηγία 2010/75/ΕΕ περί βιομηχανικών εκπομπών και από συναφείς οδηγίες.

Ε. Η νέα δέσμη μέτρων για την κυκλική οικονομία

Τον Δεκέμβριο του 2015, η Επιτροπή υπέβαλε ένα σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία και τέσσερις νομοθετικές προτάσεις για την τροποποίηση των ακόλουθων νομοθετικών πράξεων: α) της οδηγίας πλαίσιο για τα απόβλητα, β) της οδηγίας περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων, γ) της οδηγίας για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασιών και (δ) των οδηγιών για τα οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους, τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών και σχετικά με τα απόβλητα ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ). Ορισμένες από τις προτάσεις αυτές υπαγορεύθηκαν από νομικές υποχρεώσεις για την επανεξέταση των στόχων διαχείρισης των αποβλήτων. Σύμφωνα με την οδηγία πλαίσιο για τα απόβλητα, η Επιτροπή έπρεπε να λάβει τα ακόλουθα μέτρα έως τα τέλη του 2014: αναθεώρηση των στόχων για το 2020 σχετικά με την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση των οικιακών αποβλήτων καθώς και με τα απόβλητα κατασκευών και κατεδαφίσεων, καθορισμός στόχων πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων για το 2020 και αξιολόγηση διάφορων μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού. Η οδηγία περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων απαιτούσε από την Επιτροπή να επανεξετάσει τους στόχους που καθορίζονται σε αυτήν έως τον Ιούλιο του 2014 και στην οδηγία περί απορριμμάτων συσκευασίας έως το τέλος του 2012.

Στις τέσσερις νομοθετικές προτάσεις που εγκρίθηκαν τον Μάιο του 2018, μετά από διοργανικές διαπραγματεύσεις μεταξύ του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, [\(\(ΕΕ\) 2018/849](#), [\(ΕΕ\) 2018/850](#), [\(ΕΕ\) 2018/851](#) και [\(ΕΕ\) 2018/852](#)) ενσωματώθηκαν τα ακόλουθα βασικά στοιχεία:

- κοινός ενωσιακός στόχος για την ανακύκλωση του 65% των αστικών αποβλήτων έως το 2035 (55% μέχρι το 2025 και 60% μέχρι το 2030)·
- κοινός ενωσιακός στόχος για την ανακύκλωση του 70% των απορριμμάτων συσκευασίας έως το 2030·
- δεσμευτικός στόχος για τη μείωση της υγειονομικής ταφής στο 10%, κατ' ανώτατο όριο, των αστικών αποβλήτων μέχρι το 2035·
- απαγόρευση της υγειονομικής ταφής των χωριστά συλλεγόμενων αποβλήτων, που απαιτεί χωριστή συλλογή των βιολογικών αποβλήτων έως το 2023 και των προϊόντων κλωστοϋφαντουργίας και των επικίνδυνων οικιακών αποβλήτων έως το 2025·
- προώθηση οικονομικών μέσων για την αποθάρρυνση της υγειονομικής ταφής·

- απλούστευση και βελτίωση των ορισμών και εναρμόνιση των μεθόδων υπολογισμού των ποσοστών ανακύκλωσης σε ολόκληρη την ΕΕ·
- συγκεκριμένα μέτρα για την προώθηση της επαναχρησιμοποίησης και την τόνωση της βιομηχανικής συμβίωσης — της μετατροπής δηλαδή του υποπροϊόντος ενός βιομηχανικού κλάδου σε πρώτη ύλη ενός άλλου·
- υποχρεωτικά σχέδια επέκτασης της ευθύνης του παραγωγού, ώστε οι ίδιοι οι παραγωγοί να διαθέτουν οικολογικότερα προϊόντα στην αγορά, καθώς και στήριξη των συστημάτων ανάκτησης και ανακύκλωσης (για παράδειγμα, για τις συσκευασίες, τις ηλεκτρικές στήλες, τον ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό, και τα οχήματα στο τέλος της ζωής τους).

ΣΤ. Οι πλαστικές ύλες σε μια κυκλική οικονομία

Στις 16 Ιανουαρίου 2018, η Επιτροπή δημοσίευσε ανακοίνωση σχετικά με μια στρατηγική για τις πλαστικές ύλες σε μια κυκλική οικονομία. Η στρατηγική εντοπίζει βασικές προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένων των χαμηλών ποσοστών επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης των πλαστικών αποβλήτων, των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου που συνδέονται με την παραγωγή και την αποτέφρωση πλαστικών, και της παρουσίας πλαστικών αποβλήτων στους ωκεανούς. Η Επιτροπή προτείνει, έως το 2030 όλες οι πλαστικές συσκευασίες να σχεδιάζονται ώστε να είναι ανακυκλώσιμες ή επαναχρησιμοποιήσιμες. Προκειμένου να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, η στρατηγική παρουσιάζει ένα ευρύ φάσμα μέτρων που επικεντρώνονται σε τέσσερις τομείς: 1) στη βελτίωση των οικονομικών παραμέτρων και της ποιότητας της ανακύκλωσης πλαστικών, 2) στον περιορισμό των πλαστικών αποβλήτων και απορριμμάτων, 3) στην ώθηση της καινοτομίας και των επενδύσεων προς την κατεύθυνση των κυκλικών λύσεων στον τομέα των πλαστικών υλών και (4) στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων για δράση σε παγκόσμια κλίμακα.

Στο πλαίσιο της στρατηγικής για τις πλαστικές ύλες που αποσκοπεί στην αντιμετώπιση, μέσω νομοθετικής δράσης, των πλαστικών αποβλήτων, τα οποία αποτελούν πηγή σπατάλης και είναι επιζήμια, και μετά από πρόταση της Επιτροπής στις 28η Μαΐου 2018, το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο κατέληξαν στις 19 Δεκεμβρίου 2018 σε προσωρινή συμφωνία για τη μείωση της ρύπανσης από πλαστικά με τον καθορισμό νέων αυστηρών περιορισμών για ορισμένα πλαστικά προϊόντα μίας χρήσης. Στα προϊόντα που θα απαγορευτούν στην ΕΕ περιλαμβάνονται τα μαχαιροπήρουνα (πηρούνια, μαχαίρια, κουτάλια και ξυλάκια φαγητού), τα πλαστικά πιάτα και τα καλαμάκια, τα δοχεία τροφίμων και ποτών από διογκωμένο πολυστυρένιο και οι ωτοκαθαριστές από πλαστικό. Από το 2025, τα κράτη μέλη θα έχουν δεσμευτικό στόχο, όλες οι φιάλες PET να περιέχουν τουλάχιστον 25% ανακυκλωμένο πλαστικό. Έως το 2030, όλες οι πλαστικές φιάλες πρέπει να περιέχουν τουλάχιστον 30% ανακυκλωμένο υλικό.

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Το Κοινοβούλιο έχει επανειλημμένα ζητήσει μια νέα ατζέντα για τη μελλοντική ευρωπαϊκή ανάπτυξη, στο επίκεντρο της οποίας να βρίσκεται η αποδοτική χρήση των πόρων, κάτι που θα απαιτήσει ορισμένες ριζικές αλλαγές στα πρότυπα παραγωγής και κατανάλωσής μας. Η συνεκτίμηση του συνολικού κύκλου ζωής αναμένεται να βελτιώσει

τη χρήση δευτερογενών υλών και να δημιουργήσει τα κατάλληλα οικονομικά κίνητρα για την αποφυγή και την επαναχρησιμοποίηση των αποβλήτων.

Ως συννομοθέτης, το Κοινοβούλιο συζήτησε τη δέσμη μέτρων για την κυκλική οικονομία με την Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων (ENVI), και στο πλαίσιο αυτό κατατέθηκαν 2 000 τροπολογίες. Η θέση του Κοινοβουλίου εγκρίθηκε στη διάσκεψη της επιτροπής ENVI στις 24 Ιανουαρίου 2017 και, χωρίς μείζονες τροποποιήσεις, στην ολομέλεια της 14ης Μαρτίου 2017 με ευρεία πλειοψηφία. Μετά από διοργανικές διαπραγματεύσεις, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατέληξαν σε προσωρινή συμφωνία στις 18 Δεκεμβρίου 2017 σχετικά με τις τέσσερις νομοθετικές προτάσεις. Τα συμφωνηθέντα κείμενα εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στην ολομέλεια του Απριλίου του 2018.

Σε συνέχεια της στρατηγικής της Επιτροπής για τα πλαστικά σε μια κυκλική οικονομία, του Ιανουαρίου του 2018, το Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με τη στρατηγική αυτή, στη σύνοδο ολομέλειας του Σεπτεμβρίου του 2018. Το ψήφισμα καλεί την Επιτροπή, μεταξύ άλλων, να εξετάσει το ενδεχόμενο επιβολής απαιτήσεων για το ελάχιστο ανακυκλωμένο περιεχόμενο σε συγκεκριμένα πλαστικά προϊόντα που διατίθενται στην αγορά της ΕΕ. Υποστηρίζει τη δημιουργία μιας ουσιαστικά ενιαίας αγοράς για ανακυκλωμένα πλαστικά, προτείνει μέτρα για την αντιμετώπιση των θαλάσσιων απορριμμάτων, και ζητά την απαγόρευση των μικροπλαστικών στα καλλυντικά και στα προϊόντα καθαρισμού έως το 2020.

Georgios Amanatidis
04/2019

